

**Huvudman**

GRUMS KOMMUN  
kommunstyrelse@grums.se

**Beslut**

Datum 2025-04-24

Dnr SI 2024:6899

Sida 1 (16)

## Ärendet

Tillsyn av anpassad grundskola vid Jättestensskolan i Grums kommun.

## Beslut

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Grums kommun att senast den **25 augusti 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande behöriga lärare och garanterad undervisningstid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Grums kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

### Grums kommun ska vidta följande åtgärder

#### Behöriga lärare

1. Se till att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med underlag som styrker lärarnas legitimation och behörighet alternativt, om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga, lärarnas erfarenhet och utbildning. Huvudmannen ska även redogöra för skälen till att huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit tillämplig för lärarna. Huvudmannens redovisning ska även omfatta en redogörelse för vilka ansträngningar som har gjorts för att rekrytera legitimerade och behöriga lärare i de ämnen och/eller ämnesområden där det saknas sådan personal på skolenheten (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen, 2 kap. 11–16 §§ förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare).

#### Garanterad undervisningstid

1. Se till att elever som läser ämnen får sin totala garanterade undervisningstid i respektive ämne under sina tre år på mellanstadiet. Huvudmannens redovisning ska visa hur mycket undervisningstid eleverna ska få i ämnena bild, idrott och hälsa,

musik, slöjd och svenska under läsåret 2025/26 samt elevernas totala undervisningstid i dessa ämnen under mellanstadiet (11 kap. 5-7 §§ skollagen, 10 kap. 2-3 §§ skolförordningen [2011:185] och bilaga 2 till skolförordningen).

2. Se till att elever som läser ämnen får sin totala garanterade undervisningstid i respektive ämne under sina tre år på högstadiet. Huvudmannens redovisning ska visa hur mycket undervisningstid eleverna i högstadiet ska få i ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, samhällsorienterande ämnen och slöjd under läsåret 2025/26 samt elevernas totala undervisningstid i dessa ämnen under högstadiet (11 kap. 5-7 §§ skollagen, 10 kap. 2-3 §§ skolförordningen och bilaga 2 till skolförordningen).

## Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser om undervisningen bedrivs av lärare, undervisningens innehåll samt användandet av digitala verktyg.

## Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till [dokument.goteborg@skolinspektionen.se](mailto:dokument.goteborg@skolinspektionen.se), eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:6899) i de handlingar som sänds in.

## Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2025 inlett en tillsyn av anpassade grundskolan vid Jättestenskolan i Grums kommun. Vid skolenheten Jättestenskolan går elever i årskurserna 4–9 i anpassade grundskolan. Här går även elever i grundskolan årskurserna 4–9 men de omfattas inte av denna tillsyn.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid anpassade grundskolan vid Jättestenskolan följer gällande bestämmelser om undervisningen bedrivs av lärare, behöriga lärare, garanterad undervisningstid, undervisningens innehåll samt användandet av digitala verktyg.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsbesök den 30 januari 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. lärares legitimation

och klasscheman. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

## Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

## Föreläggande

### Behöriga lärare

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, rektorn samt av inkommen information framgår att alla lärare som undervisar på anpassad grundskola saknar behörighet för undervisning i ämnen och ämnesområden i anpassad grundskola. Enligt inkommen information och intervju med lärare undervisas eleverna av åtta lärare. Tre av lärarna saknar lärarlegitimation. Två av dem undervisar i musik och textilslöjd. Den tredje undervisar delvis eleverna i idrott och hälsa. Övriga fem lärare har lärarlegitimation och är behöriga i ämnen för grundskolan. Ämnen som lärarna är behöriga i är geografi, religion, idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap samt trä- och metallslöjd. Lärarna uppger att två av lärarna med lärarlegitimation är de enda av dessa åtta lärare som undervisar på heltid i anpassad grundskola, resterande undervisar även i grundskolan. Rektorn uppger att de två lärarna har varit anställda sedan år 2012–2013. Enligt lärare, elevhälsa och rektorn görs för närvarande inga rekryteringsförsök efter lärare med legitimation och behörighet för undervisning inom skolformen anpassad grundskola. Lärarna uppger att det inte gjorts några försök att rekrytera behöriga lärare till anpassad grundskolan under de senaste åren. Rektorn bekräftar detta och uppger att det var cirka fyra år sedan det gjordes försök att rekrytera speciallärare med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning. Rektorn uppger vidare att det för närvarande inte heller finns några planer på att annonsera efter och rekrytera behöriga lärare till anpassad

grundskola eller speciallärare med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning.

I samband med kommunikering av tjänsteanteckningen efter tillsynsbesöket har huvudmannen yttrat sig över dessa uppgifter. I yttrandet uppger huvudmannen att tjänster som innehas av obehörig personal ska utannonseras minst en gång inför varje nytt läsår och att det kommer att utlysas tjänster inför läsårstat 2025–2026. I yttrandet framkommer även att en person inte ska tillsvidareanställas på en tjänst där behörighet saknas och att huvudmannen kommer kontrollera detta i samtliga verksamheter.

### **Rättslig reglering**

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisning avser modersmål (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmannen efter denna tid är skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165, s. 653).

Av förarbeten till skollagen framgår också att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. Det betonas också (s. 261) att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165 s. 262).

Av 2 kap. 11–16 §§ förordning om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare framgår följande:

#### *Anpassade grundskolans årskurs 1–6*

Behörig att undervisa i anpassade grundskolans årskurs 1–6 är den som har avlagt speciallärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen

(1993:100) med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning och

1. grundlärarexamen enligt samma bilaga med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3,
2. en äldre examen än som avses i 1 och som är avsedd för arbete i minst en av årskurserna 1-3 i grundskolan, eller
3. genom att ha kompletterat en examen som ger behörighet att bedriva undervisning enligt denna förordning med ytterligare utbildning har fått kunskaper och förmågor som motsvarar kraven för en examen som avses i 1.

En lärare som avses i första stycket är endast behörig att undervisa i det eller de ämnen som omfattas av lärarens utbildning. En lärare som avses i första stycket är dock endast behörig att undervisa i svenska som andraspråk om läraren i sin utbildning har fullgjort

1. 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ämnet, eller
2. 15 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ämnet om läraren samtidigt är behörig att undervisa i ämnet svenska i anpassade grundskolans årskurs 1-6.

En lärare som avses i första stycket är dessutom behörig att undervisa i det eller de ämnesområden för vilket ett ämne, som läraren är behörig att undervisa i, är relevant.

Kravet i första stycket på att ha avlagt speciallärarexamen gäller inte lärare som har avlagt en behörighetsgivande examen som är äldre än en sådan behörighetsgivande examen som anges i bilaga 2 till högskoleförordningen och omfattar inriktning eller specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning (Förordning [2011:326] 2 kap. 11 §).

En lärare som är behörig att undervisa i ett eller flera ämnen enligt 11 § är även behörig att undervisa i anpassade grundskolans årskurs 1-6 i ytterligare ett eller flera ämnen, om läraren genom att ha kompletterat sin behörighet enligt nämnda bestämmelse med ytterligare utbildning har fullgjort ämnesstudier i detta eller dessa ämnen i den omfattning som anges i andra stycket.

Ämnesstudier som avses i första stycket ska omfatta

1. minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ämnet svenska eller matematik,
2. minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ett eller minst 15 högskolepoäng eller motsvarande vardera i två av ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik eller slöjd,
3. minst 15 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i samhällsorienterande ämnen i huvudsak jämnt fördelade mellan dessa ämnen,
4. minst 15 högskolepoäng eller motsvarande i naturorienterande ämnen

och teknik i huvudsak jämnt fördelade mellan dessa ämnen,

5. minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ämnet svenska

som andraspråk eller minst 15 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ämnet om läraren samtidigt är behörig att undervisa i ämnet svenska i anpassade grundskolans årskurs 1–6,

6. minst 7,5 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ett av de ämnen som avses i 3 eller 4, eller

7. minst 15 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ett annat ämne än som avses i 1, 2, 3, 4, 5 eller 6.

En lärare som avses i första stycket är även behörig att undervisa i det eller de ämnesområden för vilket ett ämne, som läraren är behörig att undervisa i, är relevant (Förordning [2011:326] 2 kap. 11a §).

Behörig att undervisa i anpassade grundskolans årskurs 1-6 i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik eller slöjd och i ämnesområdena estetisk verksamhet, motorik eller vardagsaktiviteter är, utöver vad som följer av 11 eller 11 a §, den som har avlagt speciallärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning och

1. grundlärarexamen enligt samma bilaga med inriktning mot arbete i fritidshem,

2. grundlärarexamen enligt samma bilaga med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6,

3. ämneslärarexamen enligt samma bilaga med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9,

4. en äldre examen än som avses i 1 och som är avsedd för arbete i fritidshem och minst en årskurs i grundskolan,

5. en äldre examen än som avses i 2 eller 3 och som är avsedd för arbete i minst en av årskurserna 4-9 i grundskolan, eller

6. genom att ha kompletterat en examen som ger behörighet att bedriva undervisning enligt denna förordning med ytterligare utbildning har fått kunskaper och förmågor som motsvarar kraven för en examen som avses i 1, 2 eller 3.

En lärare som avses i första stycket är endast behörig att undervisa i något eller några av de ämnen som anges där och som omfattas av lärarens utbildning. Läraren är dessutom endast behörig att undervisa i något eller några av de ämnesområden som anges i första stycket för vilket ett sådant ämne är relevant.

Kravet i första stycket på att ha avlagt speciallärarexamen gäller inte lärare som har avlagt en behörighetsgivande examen som är äldre än en sådan behörighetsgivande examen som anges i bilaga 2 till högskoleförordningen och omfattar inriktning eller specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning (Förordning [2011:326] 2 kap. 12 §).

Behörig att undervisa i anpassade grundskolans årskurs 1–6 i ett eller flera av ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik eller slöjd är, utöver vad som följer av 11, 11 a eller 12 §, den som har avlagt speciallärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning och som är behörig att undervisa i samma ämne eller ämnen i minst en av årskurserna 7-9 i grundskolan eller i gymnasieskolan.

En lärare som är behörig enligt första stycket att undervisa i ett eller flera ämnen är dessutom behörig att undervisa i något eller några av ämnesområdena estetisk verksamhet, motorik eller vardagsaktiviteter för vilket ett sådant ämne är relevant.

Kravet i första stycket på att ha avlagt speciallärarexamen gäller inte lärare som har avlagt en behörighetsgivande examen som är äldre än en sådan behörighetsgivande examen som anges i bilaga 2 till högskoleförordningen och omfattar inriktning eller specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning (Förordning [2011:326] 2 kap. 12a §).

#### *Anpassade grundskolans årskurs 7–9*

Behörig att undervisa i anpassade grundskolans årskurs 7–9 är den som har avlagt speciallärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning och

1. grundlärarexamen enligt samma bilaga med inriktning mot arbete i årskurs 4–6, eller
2. en äldre examen än som avses i 1 och som är avsedd för arbete i minst en av årskurserna 4–6 i grundskolan.

En lärare som avses i första stycket är endast behörig att undervisa i det eller de ämnen som omfattas av lärarens examen. Läraren är dessutom behörig att undervisa i det eller de ämnesområden för vilket ett sådant ämne är relevant. En lärare som avses i första stycket är dock endast behörig att undervisa i svenska som andraspråk om läraren i sin examen har fullgjort

1. 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ämnet, eller
2. 15 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ämnet om läraren

samtidigt är behörig att undervisa i ämnet svenska i anpassade grundskolans årskurs 7–9.

Kravet i första stycket på att ha avlagt speciallärarexamen gäller inte lärare som har avlagt en behörighetsgivande examen som är äldre än en sådan behörighetsgivande examen som anges i bilaga 2 till högskoleförordningen och omfattar inriktning eller specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning (Förordning [2011:326] 2 kap. 13 §).

Behörig att undervisa i anpassade grundskolans årskurs 7–9 är utöver vad som följer av 13 §, den som har avlagt speciallärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning och en examen som ger behörighet att bedriva undervisning enligt denna förordning. Därutöver ska läraren genom att ha kompletterat sin behörighet att undervisa som lärare med ytterligare utbildning ha fullgjort ämnesstudier om minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning vardera i ämnena svenska, matematik och engelska och

1. minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i samhällsorienterande ämnen i huvudsak jämnt fördelade mellan dessa ämnen,
2. minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i naturorienterande ämnen och teknik i huvudsak jämnt fördelade mellan dessa ämnen,
3. minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ett eller minst 15 högskolepoäng eller motsvarande omfattning vardera i två av ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik eller slöjd, eller
4. minst 15 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i svenska som andraspråk.

En lärare som avses i första stycket är endast behörig att undervisa i ämnena svenska, matematik och engelska samt det eller de ämnen som avses i första stycket 1, 2, 3 eller 4, om lärarens utbildning i detta eller dessa ämnen har den omfattning som krävs enligt respektive punkt. Läraren är dessutom behörig att undervisa i det eller de ämnesområden för vilket ett ämne, som läraren är behörig att undervisa i, är relevant.

Första och andra styckena gäller dock inte om lärarens behörighetsgivande examen är ämneslärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen eller en motsvarande äldre examen.

Kravet i första stycket på att ha avlagt speciallärarexamen gäller inte lärare som har avlagt en behörighetsgivande examen som är äldre än en sådan behörighetsgivande examen som anges i bilaga 2 till högskoleförordningen och omfattar inriktning eller specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning (Förordning [2011:326] 2 kap. 14 §).

En lärare som är behörig att undervisa i ett eller flera ämnen enligt 13 eller 14 § är även behörig att undervisa i anpassade grundskolans årskurs 7-9 i ytterligare ett eller flera ämnen, om läraren genom att ha kompletterat sin behörighet enligt nämnda bestämmelser med ytterligare utbildning har fullgjort ämnesstudier i detta eller dessa ämnen i den omfattning som anges i andra stycket.

Ämnesstudier som avses i första stycket ska omfatta

1. minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i

samhällsorienterande ämnen i huvudsak jämnt fördelade mellan dessa ämnen,

2. minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i naturorienterande ämnen och teknik i huvudsak jämnt fördelade mellan dessa ämnen,

3. minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ett eller minst 15 högskolepoäng eller motsvarande omfattning vardera i två av ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik eller slöjd,

4. minst 7,5 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ett av de ämnen som avses i 1 eller 2,

5. minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ämnet svenska som andraspråk eller minst 15 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ämnet om läraren samtidigt är behörig att undervisa i ämnet svenska i anpassade grundskolans årskurs 7-9, eller

6. minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ett annat ämne än som avses i 1, 2, 3, 4 eller 5.

En lärare som avses i första stycket är även behörig att undervisa i det eller de ämnesområden för vilket ett ämne, som läraren är behörig att undervisa i, är relevant (Förordning [2011:326] 2 kap. 14a §).

Behörig att undervisa i anpassade grundskolans årskurs 7-9 i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik eller slöjd och i ämnesområdena estetisk verksamhet, motorik eller vardagsaktiviteter är, utöver vad som följer av 13, 14 eller 14 a §, den som har avlagt speciallärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning och

1. ämneslärarexamen enligt samma bilaga med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9,

2. en äldre examen än som avses i 1 och som är avsedd för arbete i minst en av årskurserna 7-9 i grundskolan, eller

3. en examen som ger behörighet att bedriva undervisning enligt denna förordning, om han eller hon genom att ha kompletterat sin behörighet att undervisa som lärare med ytterligare utbildning har fullgjort ämnesstudier om minst 30 högskolepoäng eller motsvarande omfattning i ett eller två av ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik eller slöjd.

En lärare som avses i första stycket är endast behörig att undervisa i något eller några av de ämnen som anges där och som omfattas av lärarens utbildning. Läraren är dessutom endast behörig att undervisa i något eller några av de ämnesområden som anges i första stycket för vilket ett sådant ämne är relevant.

Kravet i första stycket på att ha avlagt speciallärarexamen gäller inte lärare som har avlagt en behörighetsgivande examen som är äldre än en sådan

behörighetsgivande examen som anges i bilaga 2 till högskoleförordningen och omfattar inriktning eller specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning (Förordning [2011:326] 2 kap. 15 §).

Behörig att undervisa i anpassade grundskolans årskurs 7–9 i ett eller flera av ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik eller slöjd är, utöver vad som följer av 13, 14, 14 a eller 15 §, den som har avlagt speciallärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning och som är behörig att undervisa i samma ämne eller ämnen i minst en av årskurserna 7-9 i grundskolan eller i gymnasieskolan.

En lärare som är behörig enligt första stycket att undervisa i ett eller flera ämnen är dessutom behörig att undervisa i något eller några av ämnesområdena estetisk verksamhet, motorik eller vardagsaktiviteter för vilket ett sådant ämne är relevant.

Kravet i första stycket på att ha avlagt speciallärarexamen gäller inte lärare som har avlagt en behörighetsgivande examen som är äldre än en sådan behörighetsgivande examen som anges i bilaga 2 till högskoleförordningen och omfattar inriktning eller specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning (Förordning [2011:326] 2 kap. 15a §).

Behörig att undervisa i utbildning inom ämnesområden i anpassade grundskolan är, utöver vad som följer av 11, 11 a, 12, 13, 14, 14 a, 15 eller 15 a §, den som har avlagt speciallärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning och

1. förskollärarexamen enligt samma bilaga,
2. en äldre examen än som avses i 1 och som är avsedd för arbete i förskola, eller
3. genom att ha kompletterat en examen som ger behörighet att bedriva undervisning enligt denna förordning med ytterligare utbildning har fått kunskaper och förmågor som motsvarar kraven för en examen som avses i 1.

Kravet i första stycket på att ha avlagt speciallärarexamen gäller inte lärare eller förskollärare som har avlagt en behörighetsgivande examen som är äldre än en sådan behörighetsgivande examen som anges i bilaga 2 till högskoleförordningen och omfattar inriktning eller specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning (Förordning [2011:326] 2 kap. 16 §).

### **Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att det finns brister avseende att eleverna ska ges undervisning av behöriga lärare. Utredningen visar att det inte finns någon lärare som undervisar eleverna som är behörig att undervisa i den

anpassade grundskolan. Visserligen har de flesta lärarna som bedriver undervisningen legitimation men lärarnas legitimation och behörighet avser enbart grundskolan. Detta gäller även de lärare som undervisar eleverna på heltid. Det finns därtill tre lärare som undervisar eleverna som saknar lärarlegitimation. Utredningen visar också att huvudmannen under snart fyra års tid inte försökt rekrytera legitimerade och behöriga lärare för anpassad grundskola. Detta trots att huvudmannen angett att rekryteringsförsök ska göras minst en gång per läsår om behöriga lärare saknas. Att lärare utan behörighet för den anpassade grundskolan undervisat mer än ett år i sänder utan att huvudmannen gjort försök till att tillsätta behöriga lärare är därmed en brist.

### **Garanterad undervisningstid**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen har tagit del av kommunens timplan och klassernas scheman. I inkommen information uppger huvudmannen att huvudmannens timplan är baserad på att undervisning bedrivs 35,6 veckor per läsår. Vidare uppger huvudmannen att rektorn för anpassad grundskola vid Jättestensskolan har deltagit i arbetet med att ta fram huvudmannens timplan som utgår från att varje läsår består av 178 skoldagar vilket innebär 35,6 veckor. Enligt huvudmannen ska rektorn säkerställa att scheman skapas utifrån huvudmannens timplan för att eleverna ska ges sin garanterade undervisningstid.

Lärarna säger att varje klass ska bestå av elever från både mellanstadiet och högstadiet. Det finns två klasser på skolan och det finns ett schema för klassen med elever som läser ämnen samt ett schema för klassen med elever som läser ämnesområden. Innevarande läsår finns det inga elever i högstadiet som läser ämnesområden.

Lärarna och rektorn säger att en av lärarna ansvarar för att lägga ut tiden för lektioner i alla ämnen och ämnesområden för respektive klass som dessa lärare ansvarar för. Detta görs efter att rektorn lagt ut tiderna för lektioner i ämnena idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap, slöjd samt musik vilka grundskolans lärare undervisar i.

Vad gäller eleverna som läser ämnen uppger lärare och rektorn att undervisningstiden i respektive ämne bestäms genom att lärare och rektor summerar undervisningstiden eleverna ska ha under mellanstadiet och högstadiet och fördelar därefter tiden på de sex år eleverna går på skolan. Därefter läggs en sjättedel av den tiden ut i schemat varje läsår.

Skolinspektionen har genom schemat för klassen som läser ämnen räknat hur mycket undervisningstid eleverna ges per ämne under innevarande

läsår. Beräkning har gjorts genom att ta antal minuter undervisning i ämnet per vecka, omvandla detta till antal timmar undervisning per vecka och multiplicera det med 35,6 veckor för att få fram antal timmar undervisning per läsår. Därefter har antal timmar undervisning per läsår multiplicerats med 3 för att få fram antal timmar undervisning för stadiet. Skolinspektionen har sedan jämfört den totala utlagda undervisningstiden per ämne med den nationella timplanen för ämnet.

Av Skolinspektionens beräkningar framgår att eleverna under mellanstadiet ges för lite undervisningstid i ämnena bild, idrott och hälsa, musik, slöjd samt svenska. Totalt får eleverna 131 timmar för lite undervisningstid i dessa ämnen.

| Ämne             | Timmar enligt nationell timplan <sup>1</sup> | Timmar enligt skolans scheman | Skillnad i antal timmar under mellanstadiet |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------|---------------------------------------------|
| Bild             | 75                                           | 71                            | -4                                          |
| Idrott och hälsa | 245                                          | 205                           | -40                                         |
| Musik            | 125                                          | 98                            | -27                                         |
| Slöjd            | 260                                          | 214                           | -46                                         |
| Svenska          | 450                                          | 436                           | -14                                         |

Vidare ges eleverna i högstadiet för lite undervisningstid i ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, samhällsorienterande ämnen samt slöjd. Totalt får eleverna 303 timmar för lite undervisningstid i dessa ämnen.

| Ämne                      | Timmar enligt nationell timplan <sup>2</sup> | Timmar enligt skolans scheman | Skillnad i antal timmar under högstadiet |
|---------------------------|----------------------------------------------|-------------------------------|------------------------------------------|
| Bild                      | 90                                           | 71                            | -19                                      |
| Engelska                  | 90                                           | 71                            | -19                                      |
| Hem- och konsumentkunskap | 295                                          | 196                           | -99                                      |

<sup>1</sup> Bilaga 2 till skolförordningen (2011:185), Timplan för elever som läser ämnen.

<sup>2</sup> Ibid.

|                            |     |     |     |
|----------------------------|-----|-----|-----|
| Idrott och hälsa           | 260 | 205 | -55 |
| Musik                      | 150 | 98  | -52 |
| Samhällsorienterande ämnen | 350 | 312 | -38 |
| Slöjd                      | 235 | 214 | -21 |

Lärarna säger att rektorn inte följer upp om eleverna får undervisningstiden som de har rätt till. Även rektorn säger att han inte följer upp och säkerställer att eleverna får rätt undervisningstid. Rektorn säger att scheman som finns är lagda utifrån kommunens timplan och om scheman följs då får eleverna rätt undervisningstid. Både rektorn och lärarna säger att rektorn inte beslutat om några avvikelser från timplanen.

### Rättslig reglering

Av skollagen framgår att anpassade grundskolan omfattar utbildningen i ämnen och ämnesområden, eller en kombination av dessa (11 kap. 5 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att undervisningen i ämnen ska omfatta ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. Den totala undervisningstiden för varje elev som läser ämnen i anpassade grundskolan ska vara minst 6 890 timmar (11 kap. 6–7 §§ skollagen).

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) på ämnen finns i bilaga 2. Av bilaga 2 till skolförordningen framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadiet och ämne. I mellanstadiet är eleverna garanterade totalt 2141 timmar med tillägg för 230 timmar i hem och konsumentkunskap som avser låg- och mellanstadiet och i högstadiet totalt 2659 timmar (10 kap. 2 § och bilaga 2 skolförordningen).

Huvudmannen beslutar om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna efter förslag av rektorn (10 kap. 3 § skolförordningen).

### Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna i mellan- och högstadiet som läser ämnen ges för lite undervisningstid i respektive stadiet i flera ämnen, vilket är en brist. Utredningen visar att undervisningstiden i ämnena bild, idrott och hälsa, musik, slöjd samt svenska inte uppgår till den garanterade undervisningstiden för mellanstadiet. Vidare visar utredningen att

undervisningstiden i ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, samhällsorienterande ämnen och slöjd inte uppgår till den garanterade undervisningstiden för högstadiet. Även om rektor och lärare, såvitt kan bedömas, inte fullt ut använt den uträkningsmetod för fördelning av undervisningstiden som de uppger, så ger metoden som angivits också ett felaktigt resultat. Eleverna är enligt skolförordningen garanterade ett visst antal timmar i respektive ämne i respektive stadiet. Eleverna i högstadiet är enligt den nationella timplanen garanterade mer undervisningstid i alla ämnen utom två (svenska och slöjd) jämfört med mellanstadiet. Att summera den undervisningstid eleverna ska ha i mellan- respektive högstadiet, dividera summan med sex och sedan lägga ut en sjättedel i varje årskurs blir därför inte korrekt, vilket även Skolinspektionens uträkning visar av den faktiska undervisningstiden som eleverna får. Det står i strid med författningarna att omfördela garanterad undervisningstid mellan olika stadier. Om en elev flyttar eller byter skolenhet kan detta få konsekvenser för elevens inläring i den nya skolan, vilket även gäller om en ny elev börjar på Jätttestensskolan i mellanstadiet eller högstadiet. Skolinspektionen betonar vikten av att rektorn följer upp den garanterade undervisningstiden så att eleverna ges den minsta garanterade undervisningstiden per stadiet såväl som totalt under sin tid i anpassade grundskolan, det gäller både ämnen och ämnesområden.

### **Val av ingripande**

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Grums kommuns verksamhet vid anpassade grundskolan vid Jätttestensskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller behöriga lärare och garanterad undervisningstid. Det finns därför skäl att förelägga Grums kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

## **Områden utan konstaterade brister**

### **Undervisningen bedrivs av lärare, undervisningens innehåll samt användandet av digitala verktyg**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att undervisningen planeras och bedrivs under ledning av lärare. Det framgår också av inkommen information att eleverna undervisas av personal som är

anställda som lärare samt att fem av åtta lärare som undervisar eleverna har lärarlegitimation. Vidare framgår av intervjuer och inkommen information att eleverna ges undervisning utifrån kursplanen för respektive ämne eller ämnesområde. Lärarna uppger att de anpassar uppgifter så att det passar både elever som läser ämnen och ämnesområden. Lärarna anpassar också uppgifter utifrån kursplanernas centrala innehåll beroende på om eleverna går i mellan- eller högstadiet. Av intervjuer framgår också att eleverna i undervisningen har tillgång till digitala verktyg så som egen dator samt interaktiv tavla i klassrummen. Eleverna ges också förutsättningar att använda digitala verktyg.

### **Rättslig reglering**

Av skollagen framgår att undervisning är processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Av skollagen framgår att det ska gälla en kursplan för varje ämne och ämnesområde och enligt skolförordningen ska det finnas en läroplan för anpassade grundskolan (1 kap. 11 § och 11 kap. 11 § skollagen, 10 kap. 1 § skolförordningen).

Av bilaga 3 i läroplan för anpassade grundskolan framgår vilka ämnen och ämnesområden som eleverna ska ges undervisning i samt respektive ämnes och ämnesområdets syfte och centrala innehåll (Lgra22, 3. Kursplaner).

Av skollagen framgår att den utrustning ska finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen).

Av läroplan för anpassade grundskolan framgår att eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Vidare står i läroplanen att alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens. Dessutom ska eleverna använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande (Lgra22, 1. Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar).

**Skolinspektionens bedömning**

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom dessa områden. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

X Jin Sarac Batifi

Beslutsfattare

Signerat av: Jin Sarac Batifi

X Mikaeil Yousefi

Föredragande

Signerat av: Mikaeil Yousefi

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Maria Larsson och undervisningsråd Elisabeth Fogelberg medverkat.